

Päivällisen teemana on Kekri. Kerron kekristä ja välitän samalla tervehdysten Talonpoikauskulttuurisäätiöltä, joka modernisoi kekriä.

Kekri on eurooppalaisen maatalouskulttuurin tärkein vuosijuhla ja uskomusten selittäjä.

Kekri on kadoksissa ollut kertomus sellaisesta suomalaisuudesta, jonka juuret ovat yhteistä Eurooppaa.

Kekri on suomalaisen ruoan juhlaa, nautiskelua omista herkuista sadonkorjuun päätteeksi.

Kekrin tarinoissa ja tavoissa on paljon aineksia syksyiseen karnevaaliin, lasten nuorten ja aikuisten leikkeihin ja leikkimielisyyden sallimiseen. Kekriin kuuluvat vatsan pohjaa kutittavat, mutta haluttaessa lempeätkauhukokemukset ja aikamoinen kurittomuus, vallattomuuskin.

Kekri on ollut myös valon juhlaa, siinä on valomagiaa pimeään ja masentavaan syksyyn.

Kekristä on siis moneksi. Se on kuitenkin jäänyt nykysuomalaiselle hahmottomaksi ja etäiseksi. Sen nostaminen uuteen kukoistukseen ja sovittaminen osaksi tämän päivän ihmisten kokemusmaailmaa on kansallista kulttuurityötä.

Kekri on sijoittunut maataloustöiden päättymisen aikaan ja merkinnyt samalla vuoden vaihtumista sekä piioille ja rengeille vapaaviikkoa ja uuden pestin hakua. Se on ollut maatalouskulttuurin suuri juhla.

Nimenä on suomalaisilla tavallisimmin ollut kekri, keyri, köyri tai köyry. Yleisnimeksi on vakiintunut kekri. Sadonkorjuujuhla vietetään monissa maissa, Beaujolais -viinin valmistumista Ranskassa, Oktoberfestia Saksassa, sadonkorjuumarkkinoita joka puolella.

Tiettyä päivää tai viikkoa sadonkorjuun juhlalle ei varhaisempina aikoina voitu etukäteen asettaa, sadon kypsymisen ja korjuuajan kun määrittelee ilmojen haltija. Myöhemmin kekri vakiintui loka-marraskuun vaihteeseen. Nykyisin kekriä katsotaan kestävän mikkelinpäivästä pyhäinpäivään eli syyskuun lopusta marraskuun alkuun.

Suomalaisen kirjallisuuden seuran arkistojen mukaan syöminen kuului tärkeänä osana kekrin viettoon. Pöydän piti olla koreana aamusta yömyöhään, jotta talosta ei olisi ruoka seuraavana vuonna loppunut. Viinaakin piti olla paljon. Isännän hyvän humalan uskottiin vahvistavan viljan kasvua seuraavana kesänä. Mutta isännän sammuminen oli tiukasti kielletty, jottei vilja menisi lakoon.

Kekri oli tärkeää aikaa myös karjan kannalta. Isäntä kävi itse huolellisesti ruokkimassa hevoset, sillä se vaikutti tulevaan karjaonneen. Lehmille annettiin erityisruokia kuten leipää, samoin kuin lampaillekin

Brittein saarilla pakanalliseen kekriin liittyi uskomus vainajien läsnäolosta ja vahingollisuudesta uuden vuoden sadolle. Vainajia peloteltiin naamioilla ja tulilla. Kekritulia poltetaan Suomessakin edelleen lokakuun alussa Mikonpäivän jälkeen. Kekrin tulilla tuodaan valoa pimeään, torjutaan ja suojataan yhteisöjä pahalta.

Nykysuomalaisille kekri on tuntematon, outo ja unohdettu. Syysjuhlan kysyntään vastaa tällä hetkellä etenkin lasten ja nuorten naamiaisjuhla, Amerikasta rantautunut Halloween - erityisesti kaupungeissa.

Harva tietää, että myös halloweenillakin on juuret eurooppalaisen maatalouskulttuurin suuressa vuotuisjuhlassa.

Halloween ei ole vastoin yleistä luuloa alun perin amerikkalainen juhla. Nimittäin kun 1800-luvun katovuosina irlantilaisia muutti sankoin joukoin Amerikkaan, he veivät pyhäinpäivän aaton, *AllHallow'sEve'n* eli *Halloweenin* mukanaan. Amerikassa juhla saavutti pian suurta suosiota. Siitä tuli syksyn suuri karnevaali ja naamiaisjuhla. Syksyiset pihat koristeltiin valaistuin luurangoin ja kurpitsalyhdyin.

Tällä hetkellä Halloween on amerikkalaisten kauppojen riemujuhlaa ja suuri lasten ja perheiden tapahtuma. Halloween on siis eurooppalaista alkuperää ja käytyään kääntymässä Yhdysvalloissa se palasi takaisin Eurooppaan 1980-luvulla.

Kekri ja Halloween ovat siis serkuksia, molemmilla kantavanhemmat Euroopan maaseutukulttuurissa.

Kekrissäkin oli karnevalistisia piirteitä, kummitusjuttuja ja omalaatuista pukeutumista. Kekriöinä kummittelivat levottomien vainajien henget, joita peläten liikuttiin soihtujen valossa, poltettiin kekritulia ja nauriiseen tehtyjä kitupiikkejä sekä luettiin loitsuja. Kekrijuhlassa pojat kulkivat yllään nurinkäännetty takki, joka oli sidottu olkisiteellä ja siihen oli ripustettu kaikenlaisia kapineita. Tällä tavoin pukeutuneita kulkijoita kutsuttiin köyrimöröiksi tai kekripukeiksi. Tyttöillä oli päällään valkoiset vaatteet, ja heitä kutsuttiin kekrittäriksi. Tytöt ja pojat kulkivat talosta taloon ja pyysivät ruokaa. Jos ruokaa saatiin, he leikkivät, tanssivat ja tekivät kepposia.

Talonpoikaiskulttuurisäätiöllä on Kekristä kansanjuhla –ohjelma, jossa kekriä modernisoidaan sekä maalle että kaupunkiin. Säätiö luo sisältöjä kekrikemuille, kekrimenulle, kekrileikeille ja kekrirokille. Vireillä on Suomen ja maailman ensimmäinen kekriaiheinen lasten seikkailutarina ja kirja. Noin kuukauden päästä Elma-messuilla on lasten kekripaja jo toisen kerran.

Ruoka, vasta korjattu sato ja sen antamat makuelämykset ovat mitä mainioimpia syitä kokoontua kylätaloilla, ravintoloissa ja kodeissa perheen ja ystävien kanssa. Ruoan tuottajat maalla ja palstaviljelijät kaupungeissa saavat hengähtää ja nauttia satovuoden tuloksia. Kokitkin ovat innoissaan, kun he saavat loihtia upeita ruokia sesongin parhaista raaka-aineista.

Kekrin vietto sopii juuri nyt ajassa vaikuttaviin isoihin trendeihin ja virtauksiin: maapalloistumisen vastineeksi halutaan paikallista ja alueellista, ihmisiä kiinnostavat omat ja suvun juuret, ihmiset haluavat tietää, mistä heidän ruokansa on kotoisin ja yksilöllisyystarpeiden rinnalle on nousemassa tarve olla yhdessä. Pimeään syksyyn tarvitaan ihmisiä hoitavaa valomagiaa, lyhtyjä ja kynttilöitä. Vain mielikuvituksen puute voi ideointia rajoittaa. Kekri on jo nosteessa, nostetaan sitä yhdessä lisää.